

Nokian seurakunnan hankintaohje

Hyväksytty kirkkoneuvostossa 16.8.2023

Päivitetty kirkkovaltuustossa 8.4.2026

Ohje tulee voimaan 1.5.2026.

Sisällys

Yleistä.....	3
Hankintojen ympäristönäkökulma.....	3
Hankintaorganisaatio	3
Irtaimen omaisuuden myynti.....	4
Hankintojen asianmukainen järjestäminen	4
Hankintojen kynnysarvot	5
Hankintamenettelyt	6
Yhteishankinnat ja puitejärjestelyt.....	7
Sidosyksikköhankinnat.....	8
Hankintaprosessi	8
Hankintasopimus	12
Julkisuus.....	13

Liitteet:

Liite 1 (Avoin menettely)	
Liite 2 (Rajoitettu menettely)	
Liite 3 (Neuvottelu menettely).....	
Liite 4 (Kilpailullinen neuvottelumenettely)	

Yleistä

Seurakunnat ovat velvollisia kilpailuttamaan hankintansa siten kuin hankintalainsäädännössä on säädetty. Tämä hankintaohje sisältää hankintojen kilpailuttamisessa noudatettavat menettelytavat Nokian seurakunnassa sekä pääkohtia hankintojen kilpailuttamista koskevista säännöksistä. Jokaisen hankintoja tekevän on syytä perehtyä ohjeeseen. Ohje on laadittu lain julkisista hankinnoista ja muiden alla olevien säädösten ja ohjeiden perusteella. Keskeisenä osana tätä ohjetta ovat Nokian seurakunnan omat hankintakäytännöt, jotka koskevat pääosin kansallisen kynnysarvon alittavia hankintoja eli ns. pienhankintoja sekä hankintaorganisaatiota.

Tämän hankintaohjeen ohella seurakunnassa tehtävissä hankinnoissa on soveltuvin osin noudatettava mm. seuraavia lakeja, säädöksiä ja ohjeistuksia:

- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) muutoksineen
- Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016) muutoksineen
- Tilaajavastuulaki (1233/2006) muutoksineen
- Kirkkolaki (652/2023)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) muutoksineen
- Kirkkohallituksen hankintoja koskevat yleiskirjeet (1/2017)

Tarkemmat ohjeet hankintojen kilpailuttamisesta löytyvät hankintalainsäädännöstä ja kirkkohallituksen yleiskirjeestä 1/2017. Hankintatietoutta on kirkon intrassa [Sakastissa](#). Tietoa hankintojen kilpailuttamisesta saa myös Työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuntaliiton ylläpitämästä Julkisten hankintojen neuvontayksiköstä (www.hankinnat.fi).

Hankintojen ympäristönäkökulma

Hankintojen ympäristövaikutusten arviointi on osa seurakunnan ympäristödiplomia. Hankinnoissa verrataan ensiksi korjaamista uuden hankkimisen sijaan, kierrätetään olemassa olevia hyödykkeitä ja ellei niitä ole, hankitaan mahdollisuuksien mukaan käytettyjä hyödykkeitä. Omistamisen sijaan voidaan myös lainata, vuokrata tai hankkia koneita ja laitteita esim. leasing-sopimuksella. Hankittaville hyödykkeille asetetaan mahdollisuuksien mukaan ympäristökriteerijä, kuten esimerkiksi energiatehokkuus tai vähähiilisyys.

Hankintaorganisaatio

Hankinnoista vastaavat kirkkoherra, talousjohtaja, hautaustoimen päällikkö, tilapalvelupäällikkö, kiinteistöpäällikkö sekä työaloista vastaavat viranhaltijat. Edellä mainitut hankintavastaavat huolehtivat hankintojen tekemisestä sekä kilpailutusten järjestämisestä myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Yksittäisistä tavara- ja palveluhankinnoista voivat päättää työaloista vastaavat viranhaltijat, palveluvastaava, hautaustoimen päällikkö ja tilapalvelupäällikkö 20.000 euroon (alv 0) asti, kiinteistöpäällikkö 50.000 euroon (ALV 0), kirkkoherra ja talousjohtaja 200.000 euroon (alv 0), kirkkoneuvosto 400.000 euroon (alv 0) asti ja kirkkovaltuusto yli 400.000 euron (alv 0) hankinnoista.

Investointihankkeisiin liittyvissä hankinnoissa kiinteistöpäällikkö voi päättää 100.000 euroon (alv 0) asti, talousjohtaja 200.000 euroon (alv 0), kirkkoneuvosto 700.000 euroon (alv 0) asti ja kirkkovaltuusto päättää yli 700.000 euron (alv 0) hankinnoista.

Tarjousten, hankintasopimuksen tai sen tulkintaa koskevan asian käsittelyyn tai tavaran tai palvelun tarkistamiseen osallistuvan henkilön tulee olla esteetön. Esteellisyydestä on säädetty hallintolaissa (434/2003) ja kirkkolaissa (652/2023). Kukin hankinnan valmisteluun ja toteuttamiseen sekä hankintapäätöksen tekoon osallistuva henkilö on velvollinen perehtymään hankintaa koskeviin säännöksiin riittävässä laajuudessa ennen hankintaprosessin aloittamista. Hankintaa ei saa toteuttaa siten, että sama henkilö tekee tilauksen, vastaanottaa tavaran tai palvelun, hyväksyy laskun ja määrää sen maksettavaksi.

Myös osakeyhtiön ja muun yhteisön tulee noudattaa hankintalakia, mikäli seurakunta rahoittaa sen toiminnan pääasiallisesti tai sen johto on seurakunnan valvonnan alainen tai seurakunta valitsee sen hallintoelimien jäsenistöstä yli puolet tai se on saanut seurakunnalta (tai muulta hankintalaissa tarkoitettulta hankintayksiköltä) rahoitusta hankinnan tekemistä varten yli puolet hankinnan arvosta.

Irtaimen omaisuuden myynti

Hautaustoimen päällikkö päättää toimialaansa kuuluvan irtaimen omaisuuden myynnistä 10.000 euroon (alv 0) asti. Kiinteistöpäällikkö päättää irtaimen omaisuuden myynnistä 10.000 euroon (alv 0) asti. Talousjohtaja päättää irtaimen omaisuuden myynnistä 20.000 euroon (alv 0) asti. Kirkkoneuvosto päättää irtaimen omaisuuden myynnistä 200.000 euroon (alv 0) asti ja kirkkovaltuusto yli tämän rajan.

Irtaimen omaisuuden myynti tulee toteuttaa käypään markkinahintaan. Käyvän hinnan arvioinnissa voidaan käyttää markkinavertailua, asiantuntija-arviota tai muuta luotettavaa selvitystä. Myynnissä on noudatettava tasapuolisuuden, avoimuuden ja tarkoituksenmukaisuuden periaatteita.

Myyntiä valmisteltaessa on aina arvioitava, onko seurakunnalla edelleen tarvetta kyseiselle omaisuudelle ja voidaanko se vaihtoehtoisesti siirtää toisen käyttöön seurakunnan sisällä. Mikäli omaisuuden arvo on vähäinen tai käypää markkinahintaa ei ole luotettavasti määriteltävissä, voidaan myynti toteuttaa omaisuuserän luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hankintojen asianmukainen järjestäminen

Seurakunnan hankinnat on järjestettävä siten, että hankinnat tulevat tehdyksi mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen sekä sosiaaliset- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen. Hankintatoimen tarkoituksenmukainen järjestäminen on keskeisessä roolissa seurakunnan talouden näkökulmasta.

Esimerkiksi lähiseudulla toimivia yrityksiä ei saa asettaa etusijalle tarjousten vertailuperusteissa eikä tarjoajan valinnassa. Hankinnan sisältö voidaan sen sijaan määritellä siten, että paikallisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuun tasavertaisina toimijoina.

Kaikkien hankintojen toteuttamisessa on noudatettava seuraavia periaatteita:

- **Tasapuolisuus ja syrjimättömyys:** Ehdokkaita ja tarjoajia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi hankinnan eri vaiheissa.
- **Avoimuus:** Hankinnoissa toimitaan avoimesti ja hankinnoista tiedotetaan riittävässä laajuudessa.
- **Suhteellisuus:** Hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ja hankinnan toteuttamisesta aiheutuva työ on oikeassa suhteessa kilpailuttamisesta aiheutuvaan hyötyyn. Tarjoajilta ei vaadita hankinnan kohteeseen nähden kohtuuttomia vaatimuksia.

Hankintojen kynnysarvot

Hankinnat jaetaan niiden suuruuden mukaan kolmeen ryhmään:

1. Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat

Hankintoihin ei sovelleta hankintalakia. Pienhankinta voidaan tehdä suoraan, ilman kilpailuttamista, jos kilpailuttaminen on hankinnan arvoon nähden ilmeisen kohtuutonta. Mikäli, kilpailuttaminen katsotaan tarpeelliseksi, toteutetaan se hankintaperiaatteiden mukaisesti ja seurakunnan hankintaohjetta, kirkkoneuvoston päätöksiä ja hyvää hallintotapaa noudattaen. Kansalliset kynnysarvot alittavia hankintoja tehtäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tasapuolisuuden syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteita noudatetaan.

Mikäli pienhankinta ylittää 3.000_€ (alv 0), se tulee kilpailuttaa. Toimittajan valintaperusteena on tällöin kokonaistaloudellinen edullisuus. Pienhankintojen kilpailutuksessa pyydetään tarjoukset vapaamuotoisesti, kuitenkin dokumentoinnin helpottamiseksi ensisijaisesti kirjallisesti, esim. sähköpostitse soveltuviksi katsotuilta toimittajilta. Tällöin tarjouspyynnöksi riittää yleensä tavaran tai palvelun pääpiirteittäinen yksilöinti, jonka perusteella pyydetään tarjoajilta hinta. Tarjousten pyytäjän on huolehdittava riittävästä dokumentoinnista siten, että jälkikäteen on osoitettavissa toteutettu kilpailuttaminen ja siinä annetut tarjoukset. Pienhankinnoissa menettelytavat määräytyvät tapauskohtaisesti ensisijaisesti hankinnan luonteen, sen arvon ja markkinatilanteen mukaan.

Mikäli hankinnan luonteesta tai muista ominaisuuksista ei muuta johdu, niin Nokian seurakunnan pienhankintojen kilpailutuksessa käytetään ensisijaisesti **kevyttä rajoitettua menettelyä**. Siinä tarjoukset pyydetään etukäteen hyväksi ja luotettavaksi arvioituilta toimittajilta ja hankintapäätös tehdään saatujen tarjousten perusteella. Potentiaalisten toimittajien kelpoisuuden arviointi tapahtuu jo ennen tarjouspyyntöjä. Pienhankintojen kilpailuttamisessa kokonaistaloudellinen edullisuus toimii toimittajan valinta perusteena.

Puitesopimuksia tulee hyödyntää myös pienhankinnoissa mahdollisuuksien mukaan, etenkin jos kyseessä on luonteeltaan sellainen hankinta, joka tehdään säännöllisesti tai tietyin määrajoin. Tällöin hankinnan kilpailuttamisesta aiheutuva työmääräkin pysyy kohtuullisena, kun jokaista hankintaa ei tarvitse erikseen kilpailuttaa. Seurakunnalla on mahdollisuus liittyä Kuntahankintojen suorittamiin kilpailutuksiin, jolloin kilpailutus suoritetaan ammattimaisesti lainsäädäntöä noudattaen ja seurakunta pääsee osalliseksi suuren hankinnan mittakaavaeduista.

Pienhankintoja tehdessä tulee ensisijaisesti tehdä **keskitettyjä hankintoja**, mikäli ne ovat mahdollisia. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että jokaista hankintaa tehdessä tulee harkita, onko hankinta tarpeellinen, etenkin tavarahankinnoissa tulee pohtia, onko seurakunnan käytössä jo vastaavaa tavaraa,

jota voisi käyttää/hyödyntää (esim. yhdessä toisen työalan kanssa). Mikäli hankinta on tarpeen tehdä, tulee pohtia, onko hankintaa mahdollista tehdä esimerkiksi työalojen kesken yhteisenä.

2. Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat

Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat 1.1.2022 alkaen:

Tavara- ja palveluhankinnat, suunnittelukilpailut	60.000 euroa
Rakennusurakat	150.000 euroa
Sosiaali- ja terveyspalvelut	400.000 euroa
Muut erityiset palvelut	300.000 euroa
Käyttöoikeussopimukset	500.000 euroa

Kun hankinnan arvonlisäveroton ennakoitu arvo ylittää em. kynnysarvon, on hankinta kilpailutettava hankintalain kansallisia menettelyjä (hankintalain luvut 11-13) koskevien säännösten mukaisesti.

3. EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

EU-kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat 1.1.2022 alkaen:

Tavara- ja palveluhankinnat, suunnittelukilpailut	215.000 euroa
Rakennusurakat	5.382.000 euroa

Kun hankinnan arvonlisäveroton ennakoitu arvo ylittää em. kynnysarvon, on hankinta kilpailutettava EU:n laajuisesti (hankintalain luvut 5-10)

Nokian seurakunnan hankintaohjeessa sovelletaan kulloinkin voimassa olevia hankintalain kynnysarvoja.

Hankintamenettelyt

Seurakunnalla on oikeus päättää, mitkä palvelut se toteuttaa omana työnä tai seurakuntien yhteistoimintana ja mitkä palvelut hankitaan ostopalveluina vapailta markkinoilta. Hankintalainsäädäntöä sovelletaan vain silloin, kun seurakunta ostaa tavaroita, palveluita tai rakennusurakoita ulkopuolisilta toimijoilta. Myöskään seurakunnan tekemiin sidosyksikköhankintoihin tai pienhankintoihin ei sovelleta hankintalainsäädäntöä.

Tehdessään hankintoja seurakunnan tulee valita hankintamenettely, joka on tarkoituksenmukainen hankinnan kohteen ja tavoitteen toteuttamiseksi. Yleisimmät hankintamenettelyt ovat avoin menettely ja rajoitettu menettely. Hankinnat kilpailutetaan pääsääntöisesti avoimella menettelyllä tai rajoitetulla menettelyllä, mikäli soveltuvia tarjoajia on riittävästi. Tietyissä erityistilanteissa seurakunnan hankinnat voidaan kilpailuttaa myös suoraan hankinnalla, neuvottelumenettelyllä tai kilpailullisella neuvottelumenettelyllä.

- **Avoin menettely:** Seurakunta julkaisee hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön, joiden perusteella kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen. Kun seurakunta on julkaisut hankintailmoituksen ja asettanut tarjouspyynnön saataville, niin sillä on mahdollisuus lähettää tarjouspyyntö soveliaiksi katsomilleen toimittajille. Ks. **liite 1**

- **Rajoitetussa menettelyssä** seurakunta julkaisee hankintailmoituksen ja halukkaat toimittajat pyytävät lupaa saada osallistua. Tarjouksen voivat jättää vain seurakunnan valitsevat ehdokkaat. Tarjoukset pyydetään määrätyltä joukolta toimittajia, jotka arvioidaan luotettaviksi ja kykeneviksi toimittamaan hankinnan kohteena oleva tavara tai palvelu. Tarjoajiksi on valittava ne toimijat, jotka vastaavat hankintailmoituksessa ilmoitettuja soveltuvuusvaatimuksia sekä vertailuperusteita. Tarjoajaehdokkaista on kutsuttava menettelyyn hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä, jotta todellinen kilpailu voidaan taata, kuitenkin vähintään viisi. Tästä voidaan poiketa, jos soveltuvia tarjoajia ei ole kyseistä määrää. Ks. **liite 2**
- **Suorahankinnassa** seurakunta neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta. Suorahankintaa voidaan käyttää vain, jos avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu yhtään tarjouksia/sopivia tarjouksia ja muissa poikkeustapauksissa, jotka on lueteltu hankintalain 40§ ja 41§. Suorahankintaa voidaan käyttää myös pienhankinnoissa, joiden arvo alittaa 20.000 €. Suorahankinnan käyttäminen on perusteltava.
- **Neuvottelumenettelyssä** seurakunta julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen, jonka perusteella kaikki halukkaat toimittajat pyytävät lupaa saada osallistua. Seurakunta neuvottelee hankintasopimuksen ehdoista valitsemiensa toimittajien kanssa. Hankintalain viidennen luvun 34§ on lueteltu tilanteet, joissa seurakunta voi käyttää neuvottelumenettelyä. Ks. **liite 3**
- **Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä** seurakunta julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen, jonka perusteella kaikki halukkaat toimittajat pyytävät lupaa saada osallistua. Seurakunta neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa. Seurakunta voi käyttää kilpailullista neuvottelumenettelyä hankintalain 34§ 2 momentissa esitettyjen vaatimusten täyttyessä. Ks. **Liite 4**

Yksinkertaisiin tavarahankintoihin, joissa valintaperusteena on vain hinta, käytetään ensisijaisesti avointa menettelyä. Rajoitettua menettelyä käytetään vaativammissa hankinnoissa, joissa tarjoajien arviointiin on kiinnitettävä enemmän huomiota. Hankinnoissa, joissa käytetään rajoitettua menettelyä, käytetään valintaperusteena kokonaistaloudellista edullisuutta. Muiden hankintalain mukaisten hankintamenettelyjen soveltuvuus ja käyttö arvioidaan tapauskohtaisesti.

Yhteishankinnat ja puitejärjestelyt

Seurakunta voi hankkia tavaroita ja palveluita yhteishankintayksiköltä tai tehdä tavara- palvelu- ja rakennusurakkahankintoja käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta, dynaamista hankintajärjestelmää taikka puitejärjestelyä. Seurakunta voi myös sopia yksittäisen hankinnan toteuttamisesta yhteisestä toisen hankintayksikön kanssa. Yhteishankintoihin sovelletaan hankintalakia.

Yhteishankintayksikön on vastattava käyttötarkoitukseltaan ja toiminnaltaan hankintalain ensimmäisen luvun 4§ vaatimuksia.

Yhteishankintoja muiden seurakuntien kanssa tai julkisyhteisöjen kanssa pyritään hyödyntämään, mikäli mahdollista. ATK-hankinnat, tulostimet ja teleoperaattoripalvelut kilpailuttaa Tampereen IT-keskus, ja hankinnat toteutetaan sen kautta. Puitejärjestely voidaan vahvistaa enintään neljän vuoden ajaksi.

Seurakunta on oikeutettu osallistumaan Hanselin järjestämiin yhteishankintoihin ilmoittautumalla kulloinkin saatavilla oleviin kilpailutuksiin. Hanselin kautta on mahdollista toteuttaa ns. minikilpailutuksia puitesopimuksen sisällä.

Sidosyksikköhankinnat

Hankinnat sidosyksiköltä voidaan tehdä ilman kilpailuttamista, koska sidosyksikköhankintoihin ei sovelleta hankintalakia. Ennen sidosyksikköhankinnan tekemistä on varmistettava, että kysymyksessä oleva yksikkö kuuluu hankintalain määritelmän piiriin.

Sidosyksikkönä pidetään yksikköä, joka on muodollisesti erillinen ja päätöksenteon kannalta itsenäinen, mutta joka on hankintayksikön määräysvallassa. Hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin, kuin omiin toimipaikkoihinsa. Lisäksi vaatimuksena on, että sidosyksikkö harjoittaa vähintään 90 % toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

Hankintaprosessi

1. HANKINNAN VALMISTELU

Hankinnat pyritään kilpailuttamaan riittävän suurina kokonaisuuksina, jotta kilpailuttamisesta aiheutuva työ määrä pysyy oikeassa suhteessa kilpailuttamisesta aiheutuvaan hyötyyn nähden.

Hankintoja valmisteltaessa on kullekin hankinnalle määriteltävä ennen hankintailmoituksen julkaisemista ja tarjousten lähettämistä ennakoitu arvo. Ennakoitua arvoa laskettaessa on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Puitejärjestelynä tai dynaamisella hankintajärjestelmällä toteutetun hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa tulee huomioida järjestelyn kesto, ja että sen aikana suunniteltujen hankintojen kokonaisarvo tulee huomioiduksi.

Hankintaa tai käyttöoikeussopimusta ei saa pilkkoa osiin hankintalain soveltamisen välttämiseksi. Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu kokonaisarvo on otettava huomioon ennakkoidun arvon laskennassa.

Valmisteluvaiheessa ennen hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön julkaisemista voidaan hankinnan kohteen yksilöimisen helpottamiseksi kartoittaa markkinoilla olevia tuotteita ja palveluita keskustelemalla eri toimittajien kanssa.

2. TARJOUSPYYNTÖ JA HANKINNASTA ILMOITTAMINEN

Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja sen tulee olla niin selkeä, että sen perusteella annettavat tarjoukset ovat yhteismitallisia ja vertailukelpoisia.

Tarjoajan tulee osoittaa, että tavara, palvelu tai rakennusurakka on tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukainen. Mikäli, näin ei ole tarjous on suljettava pois tarjouskilpailusta.

Tarjouspyynnöstä on käytävä ilmi hankinnan sisältö, laatu, laajuus, hankinnan keskeiset ehdot ja hankintamenettelyn sisältö ja vaiheet. Hankinnan kohteen määrittelyyn on kiinnitettävä huomiota, jotta kohde tulee riittävän yksiselitteisesti kuvattua.

Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä ainakin seuraavat seikat:

- 1) Hankinnan tekijä (seurakunnan yhteystiedot ja yhteyshenkilö)
- 2) Hankinnan kohde, tarvittaessa tekniset eritelmät ja ympäristöominaisuuksia koskevat eritelmät
- 3) Hankinnassa sovellettava hankintamenettely (avoin menettely, rajoitettu menettely tms.)
- 4) Tarjoajilta edellytetyt kelpoisuusvaatimukset ja luettelo selvityksistä, joilla tarjoajan on osoitettava kelpoisuutensa
- 5) Tarjousten valintaperuste (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras). Käytettäessä kokonaistaloudellista edullisuutta valintaperusteena, on mainittava lisäksi vertailuperusteet, joilla tarjouksia verrataan sekä kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa niiden tärkeysjärjestys tai suhteelliset painoarvot, kun kysymyksessä on EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat.
- 6) Hyväksytäänkö osatarjouksia tai vaihtoehtoisia tarjouksia
- 7) Määräaika tarjousten jättämiselle (ilmoitetaan kellontarkkuudella)
- 8) Osoite, johon tarjoukset on toimitettava
- 9) Tarjousten voimassaoloaika, eli aika mihin saakka tarjoajien edellytetään sitoutuvan tarjoukseen
- 10) EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa on lisäksi ilmoitettava: viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen, kieli, jolla tarjous on annettava, tarjousasiakirjojen esittämistä ja muotoa koskevat muut vaatimukset, keskeiset sopimusehdot sekä muut tiedot, joilla on olennaista merkitystä hankintamenettelyssä ja tarjousten tekemisessä

Tarjousten valintaperusteet: Tarjouksista on valittava se, joka on seurakunnan kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Seurakunnan käyttäessä muissa kuin tavarahankinnoissa kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena **halvinta hintaa** sen tulee ilmoittaa tätä koskevat perustelut tarjouspyynnössä. Seurakunta voi asettaa **hinta-laatusuhteen** vertailuperusteita, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin tai hankinnan innovatiivisiin ominaisuuksiin. Laatuun liittyviä perusteita ovat mm. toiminnalliset ominaisuudet tai tekniset ansiot (kaikki perusteet löytyvät hankintalain 93§).

Tarjousten toimittaminen: Tarjoukset pyydetään toimittamaan sähköisesti.

Tarjousten hyväksyminen ja hankintasopimuksen syntyminen: Tarjouspyynnössä on pidätettävä seurakunnalle oikeus olla hyväksymättä mitään tarjousta. Tämän lisäksi tulee ilmoittaa, että hankintasopimus ei synny hankintapäätöksellä vaan hankintasopimus laaditaan erikseen valitun tarjoajan kanssa.

Tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet: Seurakunnan tulee huomioida tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet kilpailutuksissa. Tarjoajalta on vaadittava tilaajavastuulain mukaiset selvitykset tilaajan rekisteröitymisestä, lakisääteisten maksujen suorittamisesta ja työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Lisäksi tarjoajan on täytettävä muut kyseisellä toimialalla edellytettävät vaatimukset. Nämä selvitykset tulee pyytää jo tarjouspyynnössä.

Vakuudet: Suuremmissa hankinnoissa valitulta tarjoajalta on vaadittava vakuus velvoitteiden täyttämiseksi. Vakuudeksi voidaan hyväksyä rahavakuus, vakuutuslaitoksen tai pankin antama omavelkainen takaus, pankin antama talletustodistus tai kirkkoneuvoston hyväksymä muu luotettava vakuus.

Ilmoittaminen: Seurakunnan on toimitettava hankintailmoitus, EU- sekä kansalliset kynnysarvot ylittävistä hankinnoista, sähköisesti HILMASSA, osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Seurakunnalla on myös mahdollisuus julkaista hankintailmoitus tai vastaavat tiedot muussa tiedotusvälineessä (kuten sanoma- ja ammattilehti tai verkkosivut), tämän tulee tapahtua vasta sen jälkeen, kun hankinta on julkaistu HILMASSA.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ilmoitus tulee tehdä HILMAAN, käyttäen EU-vakiolomaketta, tällöin tulee täyttää ennakoilmoitus, hankintailmoitus sekä jälki-ilmoitus. Muut EU-ilmoitukset tulee tehdä suoraan Simapin verkkosivuille. (Tarkemmat menettelyt ks. hankintalaki, luku seitsemän).

Määräajat: EU – ja kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tarjouskilpailuun mukaan haluavien toimittajien tulee ilmoittaa halukkuutensa määräaikaan mennessä. Avoimessa menettelyssä halukkaat toimittajat voivat antaa tarjouksen määräaikaan mennessä.

Tarjousten tai osallistumishakemusten jättämiselle tulee asettaa määräaika (pvm ja kellonaika). Määräaikojen vähimmäiskestoista on säädetty hankintalain luvussa kuusi (56 § ja 57 §). Määräaikaa asetettaessa tulee huomioida hankinnan laatu ja tarjousten laatimisen ja toimittamiseen vaadittava aika.

Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä osallistumishakemuksen jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Avoimessa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 35 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Mikäli tarjousten tekeminen vaatii huomattavaa perehtymistä seurakunnan toimintaan ja tulevaan hankintaa, tulee määräaikojen olla edellä mainittua pidempiä. (Tarkemmat menettelyt ks. hankintalaki luku kuusi).

Myös toimittajien tekemien tarjousten vähimmäisvoimassaoloaika tulee määritellä tarjouspyynnössä. Tarjouksen voimassaoloajan tulee olla riittävän pitkä, jotta tarjous on voimassa vielä hankintamenettelyn jälkeenkin eli tarjousten vastaanoton, tarjousten vertailun, hankintapäätöksen tekemisen ja muutoksen-hakuajan

3. TARJOUSTEN VASTAANOTTO JA KÄSITTELY

Tarjoukset avataan vähintään kahden henkilön läsnä ollessa tarjousajan päättymisen jälkeen. Avaustilaisuudesta tehdään pöytäkirja, johon kirjataan määräaikaan mennessä annetut tarjoukset ja jonka allekirjoittavat läsnä olevat henkilöt.

Tarjousasiakirjojen käsittelystä ja säilyttämisestä vastaa hankinnasta vastuussa oleva henkilö.

4. TARJOUSTEN VERTAILU

Tarjousten avaamisen jälkeen suoritetaan aluksi **1) tarjoajien kelpoisuuden toteaminen**, minkä jälkeen erikseen **2) tarjousten vertailu**. Nämä vaiheet on syytä erottaa selkeästi toisistaan.

Mikäli tarjouspyynnössä on pyydetty tarjouksen hintaliitteen antamista erikseen, tämä liite avataan vasta tarjoajien kelpoisuuden toteamisen jälkeen.

- 1) Soveltuvuuden arviointi:** Seurakunnan tulee arvioida tarjoajien soveltuvuutta suhteessa hankinnan kohteeseen. Mikäli seurakunta on asettanut soveltuvuudelle vaatimuksia, ne tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Tarjouskilpailusta on suljettava pois ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa asetettuja soveltuvuus vaatimuksia.

Tarjoaja on suljettava pois tarjouskilpailusta niin kansallisen kynnysarvon kuin EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa, jos tarjoajan (tai kyseisen toimittajan johdossa toimiva henkilön) tiedetään rikosrekisterimerkintöjen perusteella syyllistyneen johonkin hankintalain 80§:stä ilmenevään rikokseen. Näitä ovat esimerkiksi rikoslain (39/1889) määrittelemät veropetos, avustuspetos, lahjuksen antaminen, terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos, terrorismin rahoittaminen ja rahanpesu.

Tarjoaja voidaan sulkea pois tarjouskilpailusta hankinnan mukaan myös hankintalain 81 §:n mukaisilla perusteilla. Näitä ovat mm. konkurssi, selvitystila, tuomio lainvastaisesta toiminnasta ammatin harjoittamisessa, verojen tai muiden lakisääteisten maksujen laiminlyönti sekä tarjoajan soveltuvuutta koskevien väärrien tietojen antaminen hankintayksikölle.

- 2) Tarjousten vertailu:** Tarjousten vertailun suorittaa tarjousten pyytäjä / tarjouspyynnössä nimetty yhteyshenkilö vähintään yhden muun henkilön läsnä ollessa. Tarjousten vertailusta laaditaan kirjallinen vertailupöytäkirja, jonka tarjouksen vertailutilaisuudessa läsnä olevat allekirjoittavat. Tarjousten jättämisaajan jälkeen saapunutta tarjousta, tarjouspyynnön vastaista tai puutteellista tarjousta ei saa ottaa tarjousvertailuun mukaan.

Seurakunnan on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa **poikkeuksellisen edulliselta**. Mikäli tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei selitä tarjouksen poikkeuksellisen edullista hintaa, tarjous voidaan hylätä.

5. HANKINTAPÄÄTÖS

Tarjouksista on hyväksyttävä se, joka on hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Tarjouksen valintaperusteen on oltava sama kuin tarjouspyynnössä ilmoitettu, ja tarjousten vertailussa tulee noudattaa tarjouspyynnössä asetettuja vertailuperusteita.

Hankintapäätös on perusteltava ja perusteluista on käytävä ilmi tarjousten vertailu sen myötä saatu tarjousten paremmuusjärjestys. Tarjousvertailu voidaan tehdä myös eri asiakirjalle, joka tulee päätöksen liitteeksi.

Hankintapäätös on annettava kirjallisesti tiedoksi tarjouskilpailuun osallistuneille ja siihen on sisällyttävä päätöksen perustelut. Hankintapäätökseen on liitettävä asianmukainen muutoksenhakuohjaus.

6. MUUTOKSENHAKU (Ks. liitteet 5, 6)

Kansallisen kynnysarvon ja EU-kynnysarvon ylittävästä hankinnasta tarjoajalla on mahdollisuus hakea muutosta **markkinaoikeudelta**, mikäli perusteena on hankintalain vastainen menettely. Päätöksestä voi tehdä oikaisuvaatimuksen tai kirkollisvalituksen sen tarkoituksenmukaisuus- tai laillisuusperusteella. Näissä hankinnoissa tarjoajille tiedoksi toimitettavaan hankintapäätökseen on liitettävä hakemusosoitus markkinaoikeudelle sekä valitusosoitus. Valitusaika markkinaoikeuteen on 14 päivää päätöksen tiedoksiannosta. Päätös katsotaan tulleen tiedoksi, jos ei muuta näytetä 7 päivän kuluttua päätöksen lähettämisestä. Markkinaoikeuden päätöksestä on mahdollista hakea valituslupaa **korkeimpaan hallinto-oikeuteen**.

Seurakunnan tai seurakunnan viranomaisen hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä kirkollisvalitusta sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain vastainen.

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa, eli ns. pienhankinnoissa, muutoksenhakukeinoina ovat oikaisuvaatimus ja kirkollisvalitus **hallinto-oikeuteen**. Näissä hankinnoissa tiedoksi toimitettavaan hankintapäätökseen liitetään vain valitusosoitus. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollista hakea valituslupaa **korkeimpaan hallinto-oikeuteen**.

Hankintaoikaisu on seurakunnan sekä muiden hankintayksiköiden käytössä oleva korjauskeino, jota seurakunta voi käyttää myös omasta aloitteestaan (hankintalain muutos 1.6.2010).

Hankintasopimus

Hankintapäätöksen perusteella on laadittava erillinen kirjallinen hankintasopimus.

Hankintasopimus tehdään hankintapäätöksen tultua lainvoimaiseksi, ellei erityistä syytä ole tehdä sitä aikaisemmin, jolloin on otettava huomioon päätöksen mahdollinen muuttuminen muutoksenhaun johdosta.

Mikäli kysymys on EU-kynnysarvon ylittävästä hankinnasta, hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 21 päivän kuluttua hankintapäätöksen ja hakemusosoituksen tiedoksiannosta.

Hankintasopimuksesta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat asiat:

- Sopimuksen osapuolet
- Hankinnan kohde
- Keskeiset toimitusehdot
- Hinta ja maksuehdot
- Sopimuksen voimassaoloaika

- Viivästyksen tai virheen seuraamukset
- Vahingonkorvausvelvollisuus

Sopimuksessa voidaan viitata esimerkiksi julkisten hankintojen yleisiin sopimusehtoihin JYSE 1994, rakennusurakan yleisiin sopimusehtoihin YSE 1998 tai muihin hankintaan sopiviin yleisiin sopimusehtoihin.

Hankintasopimuksessa voidaan myös viitata annettuun tarjoukseen ja liittää voittanut tarjous sopimuksen liitteeksi.

Maksuehtona on sovittava, että maksu tapahtuu laskulla sen jälkeen, kun suorite on hyväksytysti otettu vastaan. Hankintasopimuksessa voidaan poikkeuksellisesti sopia maksettavan ennakkoa, joka tulee osaksi lopullista maksua. Ennakolle on vaadittava riittävä vakuus.

Hankinnan vastaanotto ja hyväksyminen

Tavarán vastaanottajan on aina tarkistettava, että tavarán määrä, laatu ja muut ominaisuudet ovat tilauksen mukaiset ja että esim. kone tai laite on toimintakuntoinen ja sillä on tilauksen mukaiset suoritusarvot ym. ominaisuudet.

Jos toimitus viivästyy, toimittaja poikkeaa sopimuksen ehdoista tai muutoin rikkoo sopimusta, on asiasta tehtävä toimittajalle kirjallinen reklamaatio.

Hankintasopimuksen mukaisen maksun saa maksaa vasta kun toimittaja on virheettömästi suorittanut hankinnan kohteena olevan palvelun tai toimittanut hankittavan tavarán.

Hankinnan koskiessa urakkaa on urakoitsijalta saatava riittävät takuuajan vakuudet ennen kuin urakoitsijalle maksetaan viimeinen maksuerä.

Julkisuus

Hankintaan liittyvien asiakirjojen julkisuus riippuu asian käsittelyvaiheesta sekä siitä onko tiedon pyytjä asianosaisena asiassa (asianosaisjulkisuus) vai ei (yleisöjulkisuus).

- Tarjouspyyntö tulee kaikille julkiseksi sen allekirjoittamisen myötä.
- Annetut tarjoukset tulevat liikesalaisuuksia lukuun ottamatta julkiseksi yleisölle hankintasopimuksen tekemisen myötä ja asianosaisille hankintapäätöksen tekemisen myötä.
- Hankintapäätös tulee kaikille julkiseksi, kun päätös on tehty.
- Hankintasopimuksen tekemisen jälkeen kaikki hankintaan liittyvät asiakirjat liikesalaisuuksia lukuun ottamatta ovat julkisia. Tarjousten hintatiedot ovat julkisia.
- Hankintaa käsittelevän virkamiehen omat muistiinpanot hankinta-asiassa eivät ole julkisia.

Avoim menettely

Hankintailmoituksen
ja tarjouspyynnön
julkaisu

Tarjouspyyntöjen
lähettäminen

Tarjoukset

Tarjoajien
soveltuvuuden
arvionti

Tarjousten käsittely

Liite 1

Sopimus

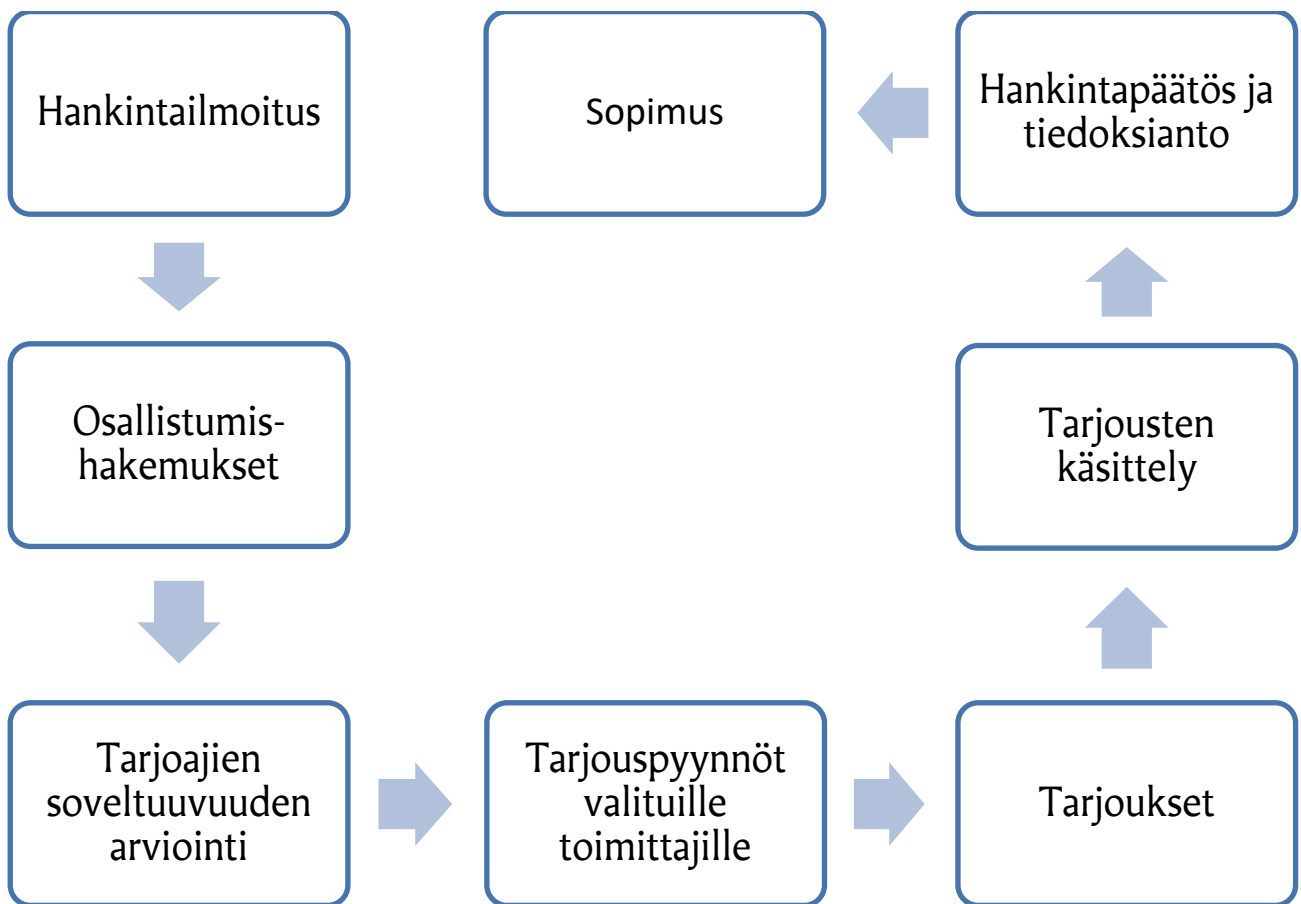

Hankintapäätös ja
tiedoksianto

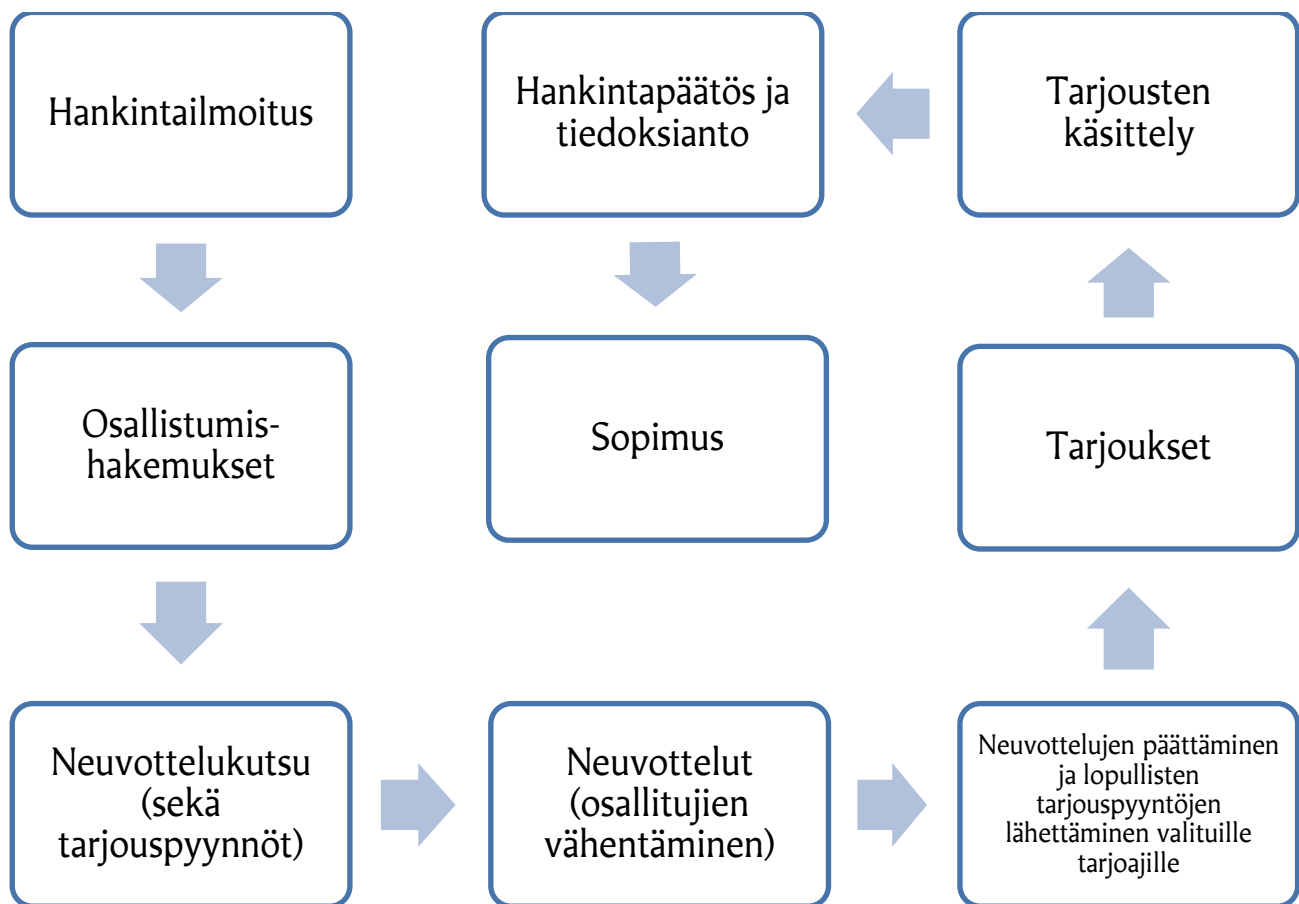
Rajoitettu menettely

Liite 2

Neuvottelumenettely

Liite 3

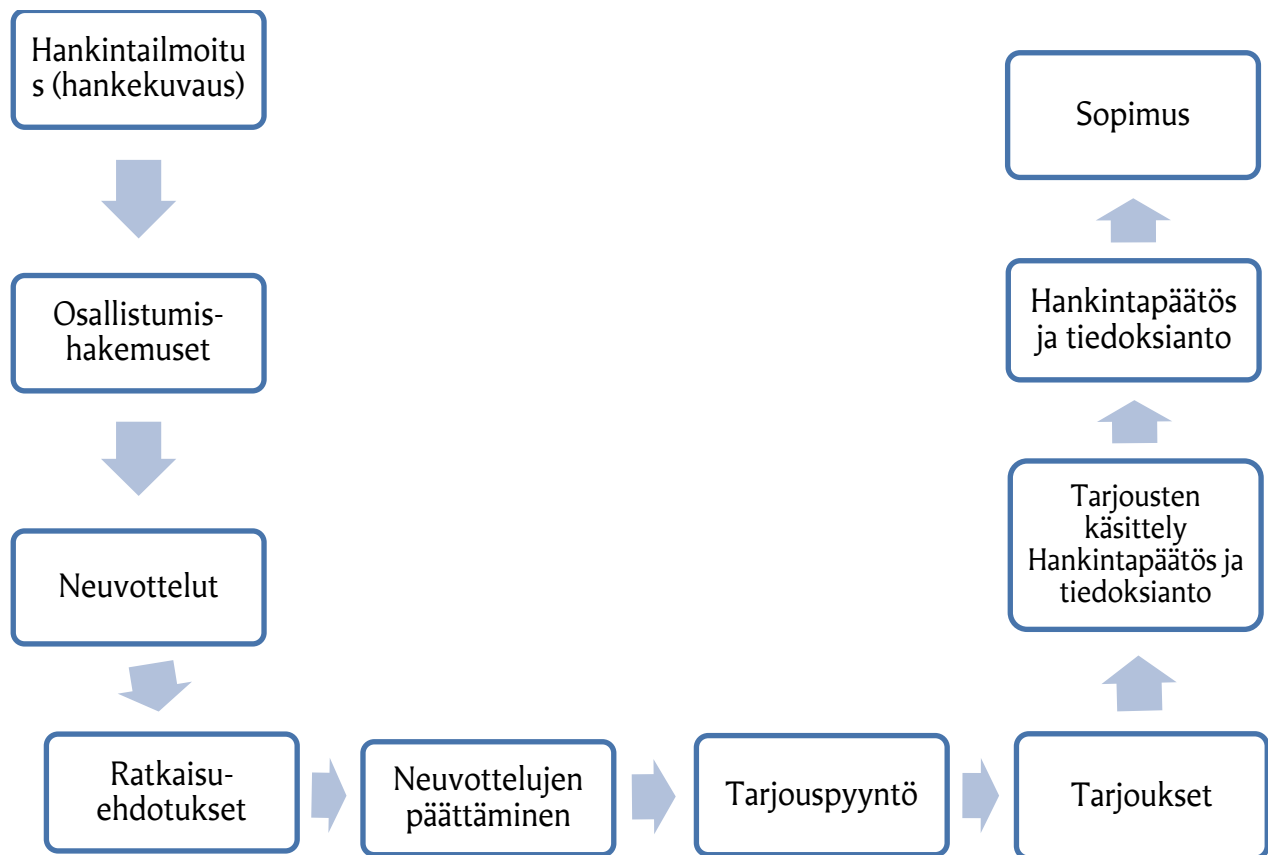

Hankintalaki 35§ (luku 5)

- Seurakunnan käyttäessä neuvottelumenettelyä, on **hankintailmoituksessa/tarjouspyynnössä/neuvottelukutsussa** esitettävä riittävän täsmällisesti kuvaus seurakunnan tarpeista ja hankinnan (tavara, palvelu tms.) ominaisuuksista sekä asetettava tarjousten vertailuperusteet
- Seurakunnan on pyydettävä **neuvotteluihin valituilta** ehdokkailta alustavat tarjoukset, joiden pohjalta neuvottelut käydään
- Seurakunnan on kohdeltava tarjoajia tasapuolisesti neuvotteluissa
- Neuvottelut tulee **päättää** ilmoittamalla asiasta jäljellä oleville tarjoajille
- Neuvottelujen jälkeen seurakunta lähettää lopulliset tarjouspyynnöt valitsemilleen toimittajille sekä asettaa **määräajan** lopullisten tarjousten antamiselle, lopullisista tarjouksista ei saa neuvotella
- Valittavan tarjouksen on oltava **hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hintalaatusuhteeltaan paras** (hankintalaki 93§)

Kilpailullinen neuvottelumenettely

Liite 4

Hankintalaki 37§ (luku 5)

- Seurakunnan käyttäessä kilpailullista neuvottelumenettelyä, on sen **hankintailmoituksessa** määriteltävä hankintaa koskevat tarpeensa ja vaatimuksensa, tätä varten se voi laatia hankinnan tavoitteita ja sisältöä tarkentavan **hankekuvauksen**
- Seurakunta aloittaa neuvottelut valitsemiensa tarjoajien kanssa, neuvottelujen tarkoituksena on **kartoittaa ja määritellä keinot**, joilla seurakunnan tarpeet voidaan parhaiten täyttää
- Seurakunnan on kohdeltava tarjoajia tasapuolisesti neuvotteluissa
- Neuvottelut tulee **päättää**, kun parhaat ratkaisumallit tarpeiden täyttämiseen on löydetty, päättämisestä tulee ilmoittaa tarjoajille
- Seurakunnan tulee pyytää tarjoajilta **lopulliset tarjoukset**, joiden tulee perustua neuvotteluissa esitettyjen ja määriteltuihin ratkaisuihin